

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 28 päivänä marraskuuta 2005,

EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen

(tiedoksiannettu numerolla K(2005) 2673

(2005/842/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 86 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Perustamissopimuksen 16 artiklassa määrätään, että yhteisö huolehtii toimivaltansa mukaisesti siitä, että yleistä taloudellista etua koskevat palvelut toimivat sellaisin perustein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen 73, 86 ja 87 artiklan soveltamista.
- (2) Jotta tietyt yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut toimivat sellaisin perustein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, valtion rahoitustuki julkisen palvelun velvoitteesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi kokonaan tai osittain saattaa osoittautua tarpeelliseksi. Perustamissopimuksen 295 artiklan määräysten mukaisesti, siten kuin ne ovat tulkittuina Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, yhteisön oikeuden kannalta ei ole merkitystä sillä, ovatko tällaisten yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottajina julkiset vai yksityiset yritykset.
- (3) Perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa määrätään tältä osin, että perustamissopimuksen määräyksiä ja etenkin kilpailusääntöjä sovelletaan yrityksiin, joille on annettu tehtäväksi yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottaminen, sekä fiskaalisiin monopoleihin. Mainitussa 2 kohdassa määrätään kuitenkin, että perustamissopimuksen määräyksistä voidaan tiettyjen edellytysten täytyessä poiketa. Edellytyksenä on ensinnäkin toimeksianto, jossa valtio antaa tietyn tehtävän hoitamisen yrityksen vastuulle. Toiseksi toimeksiannon on kos-

kettava yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää palvelua. Kolmanneksi poikkeuksen on oltava välttämätön toimeksiannetun tehtävän suorittamiselle ja oikeassa suhteessa siihen, jäljempänä 'välttämättömyysvaatimus'. Neljänneksi kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa.

- (4) Yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg vastaan Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH antamassaan tuomiossa ⁽¹⁾ "Altmark", että korvaukset julkisista palveluista eivät ole perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, jos neljä kumulatiivista edellytystä täyttyvät. Ensinnäkin tuensaajana olevan yrityksen tehtäväksi on tosiasiallisesti annettava julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen, ja nämä velvoitteet on määriteltävä selvästi. Toiseksi ne parametrit, joiden perusteella korvaus lasketaan, on etukäteen vahvistettava objektiivisesti ja läpinäkyvästi. Kolmanneksi korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen, jotta voidaan kattaa kaikki ne kustannukset tai osa niistä kustannuksista, joita julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen aiheuttaa, kun otetaan huomioon kyseisestä toiminnasta saadut tulot ja kyseisten velvoitteiden täyttämistä saatava kohtuullinen tuotto. Neljänneksi silloin, kun julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä vastaavaa yritystä ei tietyssä konkreettisesti tapauksessa valita sellaisessa julkisissa hankintoja koskevassa menettelyssä, jossa on mahdollista valita se ehdokas, joka kykenee tuottamaan kyseiset palvelut julkisyhteisön kannalta vähäisimmin kustannuksin, tarvittavan korvauksen taso on määriteltävä tarkastelemalla sellaisia kustannuksia, joita hyvin johdetulle ja asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisen kannalta riittäväillä kuljetusvälineillä varustetulle keskivertoyritykselle aiheutuisi kyseisten velvoitteiden täyttämisestä.
- (5) Jos mainitut neljä edellytystä täyttyvät, korvaus julkisista palveluista ei ole valtiontukea eikä perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklaa sovelleta. Jos jäsenvaltiot eivät noudata mainittuja edellytyksiä ja jos perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan yleiset soveltamisedellytykset täyttyvät, korvaus julkisista palveluista on valtiontukea, johon sovelletaan perustamissopimuksen 73, 86, 87 ja 88 artiklan määräyksiä. Tätä päätöstä olisi sen vuoksi sovellettava julkisista palveluista suoritettaviin korvauksiin vain silloin, kun kyseiset korvaukset ovat valtiontukea.

⁽¹⁾ Kok. 2003, s. I-7747.

- (6) Perustamissopimuksen 86 artiklan 3 kohdassa annetaan komissiolle oikeus määrittää 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun poikkeuksen merkitys ja soveltamisala sekä antaa tarvittaessa säännöt, joilla varmistetaan, että 86 artiklan 2 kohdassa asetettujen vaatimusten noudattamista valvotaan tehokkaasti. Sen vuoksi olisi määritettävä edellytykset, joiden täytyessä korvausjärjestelmät ovat perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan mukaiset eikä niihin sovelleta perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa asetettua ennakoilmoitusvelvollisuutta.
- (7) Tämänkaltaiset tuet voidaan todeta perustamissopimuksen mukaisiksi vain, jos ne on myönnetty sellaisten palvelujen tarjonnan varmistamiseksi, jotka ovat perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja. Oikeuskäytännön perusteella on selvää, että jäsenvaltioilla on runsaasti harkintavaltaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen määrittelyssä, lukuun ottamatta aloja, joilla on jo annettu asiaa koskevia yhteisön sääntöjä. Komission tehtävänä on sen vuoksi varmistaa, ettei yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen määrittelyyn liity ilmeisiä virheitä, lukuun ottamatta aloja, joilla on jo annettu asiaa koskevia yhteisön sääntöjä.
- (8) Jotta perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohtaa voitaisiin soveltaa, jäsenvaltion on täytynyt nimenomaisesti antaa tietyn yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottaminen tuensaajana olevan yrityksen vastuulle. Perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan tulkintaa koskevan oikeuskäytännön mukaan tällaisessa toimeksiantoasiakirjassa tai -asiakirjoissa on määritettävä tarkkaan vähintäänkin asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden luonne, laajuus ja kesto sekä toimeksisaajina olevat yritykset.
- (9) Jotta voitaisiin varmistaa, että perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan edellytykset täyttyvät, olisi vahvistettava tarkemmat edellytykset, joiden on täytyttävä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen toimeksiantamisen yhteydessä. Korvauksen määrä voidaan laskea ja tarkistaa asianmukaisesti vain, jos yritysten julkisen palvelun veloitteet sekä valtion mahdolliset veloitteet on selkeästi eritelty kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antamassa virallisessa asiakirjassa. Asiakirjan muoto voi olla eri jäsenvaltioissa erilainen, mutta siinä olisi määritettävä tarkkaan vähintäänkin asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden luonne, laajuus ja kesto, toimeksisaajina olevat yritykset sekä kustannukset, joista kyseiset yritykset vastaavat.
- (10) Jäsenvaltioita kehoitetaan kuulemaan laajalti eri tahoja ja erityisesti palvelujen käyttäjiä silloin, kun ne määrittelevät julkisen palvelun veloitteita ja arvioivat, täyttävätkö asianomaiset yritykset veloitteensa.
- (11) Lisäksi perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa edellytetään perusteettomien kilpailun vääristymien välttämiseksi, ettei korvaus ylitä sitä, mikä on tarpeen niiden kustannusten kattamiseksi, joita yritykselle aiheutuu julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä, kun otetaan huomioon kyseisestä toiminnasta saatavat tulot ja kohtuullinen tuotto. Tässä tarkoitetaan kyseiselle yritykselle aiheutuvia todellisia kustannuksia.
- (12) Korvaukset, jotka ylittävät kyseiselle yritykselle aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi tarvittavan määrän, eivät ole välttämättömiä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamiselle ja ovat tämän vuoksi yhteismarkkinoille soveltumatonta valtiontukea, joka olisi maksettava takaisin valtiolle. Sellaiset yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamiseksi myönnetyt korvaukset, jotka yritys todellisuudessa käyttää muilla markkinoilla toimimiseen, eivät myöskään ole kyseisten palvelujen tuottamiselle välttämättömiä ja ovat sen vuoksi yhteismarkkinoille soveltumatonta valtiontukea, joka olisi maksettava takaisin valtiolle.
- (13) Jotta voitaisiin varmistaa, että perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan välttämättömyysvaatimus täyttyy, on tarpeen antaa myönnetyn korvauksen laskentaa ja valvontaa koskevat säännökset. Jäsenvaltioiden olisi säännöllisin väliajoin tarkistettava, ettei myönnetty korvaus ole liian suuri. Jotta yrityksille ja jäsenvaltioille voitaisiin kuitenkin jättää tietty vähimmäisjoustovara, liialliset korvaukset olisi voitava siirtää seuraavalle kaudelle ja vähentää muutoin maksettavaksi tulevasta korvauksesta silloin, kun ne ovat enintään 10 prosenttia korvauksen vuotuisesta kokonaismäärästä. Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja sosiaalisen asuntotuotannon alalla tarjoavien yritysten tuloissa voi olla hyvin suurta vaihtelua etenkin vuokralaisten maksukyvyttömyyteen liittyvän riskin vuoksi. Jos tällaiset yritykset tuottavat vain yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, tietyllä kaudella maksetut liialliset korvaukset olisi sen vuoksi voitava siirtää seuraavalle kaudelle silloin, kun ne ovat enintään 20 prosenttia korvauksen vuotuisesta kokonaismäärästä.

- (14) Jos korvaukset myönnetään yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamisesta vastaaville yrityksille, jos korvauksen määrä ei ylitä palvelujen kustannuksia ja jos tässä päätöksessä säädettyjä raja-arvoja noudatetaan, komissio katsoo, ettei kaupan kehitykseen vaikuteta tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa. Edellä mainittujen edellytysten täytyessä komissio katsoo, että kyseiset korvaukset olisi katsottava perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan mukaiseksi valtiontueksi.
- (15) Määrältään vähäiset korvaukset sellaisille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamisesta vastaaville yrityksille, joiden liikevaihto on pieni, eivät vaikuta kaupan kehitykseen eivätkä kilpailuun tavalla, joka olisi yhteisön etujen vastaista. Tässä päätöksessä säädettyjen edellytysten täytyessä ei sen vuoksi pitäisi vaatia ennakkoilmoituksen tekemistä. Ilmoitusvelvollisuutta koskevan poikkeuksen soveltamisalaa määritettäessä olisi otettava huomioon korvausta julkisista palveluista saavien yritysten liikevaihto ja kyseisen korvauksen suuruus.
- (16) Sellaiset sairaalat sekä sosiaalisesta asuntotuotannosta vastaavat yritykset, joille on annettu tehtäväksi yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottaminen, muodostavat erityistapauksen, joka olisi otettava huomioon. Erityisesti olisi otettava huomioon se, että kilpailun vääristymisen voimakkuus näillä aloilla ei sisämarkkinoiden nykyisessä kehitysvaiheessa välttämättä ole suoraan suhteessa alan yritysten liikevaihtoon eikä niille maksettaviin korvauksiin. Tässä päätöksessä säädettyä poikkeusta ilmoitusvelvollisuudesta olisi sen vuoksi sovellettava sairaaloihin, jotka tarjoavat sairaanhoitopalveluja ja mahdollisesti myös ensiapupalveluja ja päätoimintoihinsa suoraan yhteydessä olevia, etenkin tutkimukseen liittyviä liitännäispalveluja, sekä sosiaalisesta asuntotuotannosta vastaaviin yrityksiin, jotka tarjoavat asuntoja muita heikommassa asemassa oleville kansalaisille ja yhteiskuntaryhmille, jotka eivät vähäisen maksukykynsä vuoksi kykene hankkimaan asuntoa markkinaehdoin; poikkeusta olisi sovellettava silloinkin, kun kyseisten yritysten saamat korvaukset ylittävät tässä päätöksessä säädettyä raja-arvoa, jos jäsenvaltiot luokittelevat tuotetut palvelut yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi.
- (17) Perustamissopimuksen 73 artikla muodostaa yhteisön erityismääräyksen (*lex specialis*) suhteessa 86 artiklan 2 kohtaan. Siinä määrätään säännöistä, joita sovelletaan sisämaanliikenteen alalla julkisista palveluista suoritettavaan korvaukseen. Tarkempia säännöksiä annetaan julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti kuuluvia velvoitteita koskevista jäsenvaltioiden toimenpiteistä 26 päivänä kesäkuuta 1969 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1191/69⁽¹⁾, jossa säädetään sisämaanliikenteen julkisen palvelun velvoitteisiin sovellettavista yleisistä edellytyksistä ja korvausten laskentamenetelmistä. Asetuksessa (ETY) N:o 1191/69 vapautetaan perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa määrätystä ilmoitusvelvollisuudesta kaikki sellaiset sisämaanliikenteen alalla maksettavat korvaukset, jotka täyttävät asetetut edellytykset. Lisäksi jäsenvaltiot voivat asetuksen mukaan jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle yritykset, jotka harjoittavat yksinomaan kaupunki- tai esikaupunkiliikennettä tai alueellista liikennettä. Kun tätä poikkeusta sovelletaan, kaikkiin sellaisiin julkisen palvelun velvoitteista maksettaviin korvauksiin, jotka ovat valtiontukea, sovelletaan tuen myöntämisestä rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen 4 päivänä kesäkuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1107/70⁽²⁾ säännöksiä. Asiassa Altmark annetun tuomion mukaan korvauksia, jotka eivät täytä 73 artiklassa määrättyjä edellytyksiä, ei voida todeta perustamissopimuksen mukaisiksi sen 86 artiklan 2 kohdan tai muiden sen sisältämien määräysten nojalla. Tällaisten korvausten ei sen vuoksi pitäisi kuulua tämän päätöksen soveltamisalaan.
- (18) Toisin kuin sisämaanliikenteeseen, meri- ja lentoliikenteeseen sovelletaan perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohtaa. Tietyistä säännöistä, joita sovelletaan lento- ja meriliikenteen alalla julkisista palveluista suoritettaviin korvauksiin, säädetään yhteisön lentoliikenteen harjoittajien pääsystä yhteisön sisäisen lentoliikenteen reiteille 23 päivänä heinäkuuta 1992 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2408/92⁽³⁾ ja palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta meriliikenteeseen jäsenvaltioissa (meriliikenteen kabotaasi) 7 päivänä joulukuuta 1992 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3577/92⁽⁴⁾. Asetuksesta (ETY) N:o 1191/69 poiketen mainituissa asetuksissa ei kuitenkaan viitata mahdollisten valtiontukien soveltavuuteen yhteismarkkinoille eikä niissä säädetä poikkeuksesta perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaiseen ilmoitusvelvollisuuteen. Sen vuoksi on aiheellista, että tätä päätöstä sovelletaan lento- ja meriliikenteen alalla julkisista palveluista suoritettaviin korvauksiin, jos kyseiset korvaukset täyttävät tässä päätöksessä asetettujen edellytysten lisäksi asetuksessa (ETY) N:o 2408/92 ja asetuksessa (ETY) N:o 3577/92 annetut alakohtaiset säännöt soveltuvin osin.
- (19) Lento- ja meriliikenteen alalla julkisista palveluista suoritettaviin korvauksiin olisi yleensä sovellettava tavanomaisia raja-arvoja. Erityistapauksissa, joissa julkisista palveluista suoritettavat korvaukset liittyvät sellaisiin saaria palveluviin lento- tai meriliikenneyhteyksiin tai sellaisiin lentoasemiin tai satamiin, jotka ovat perustamissopimuksen

⁽¹⁾ EYVL L 156, 28.6.1969, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1893/91 (EYVL L 169, 29.6.1991, s. 1).

⁽²⁾ EYVL L 130, 15.6.1970, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 543/97 (EYVL L 84, 26.3.1997, s. 6).

⁽³⁾ EYVL L 240, 24.8.1992, s. 8. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 2003 liittymisasiakirjalla.

⁽⁴⁾ EYVL L 364, 12.12.1992, s. 7.

86 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, on kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa säätää myös vaihtoehtoisista raja-arvoista, jotka perustuvat matkustajien vuosittaiseen keskimäärään, koska tämänkaltaiset raja-arvot vastaavat paremmin kyseisten toimintojen todellista taloudellista toimintaympäristöä.

- (20) Tässä päätöksessä pääasiassa täsmennetään perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa määrätyn poikkeuksen merkitystä ja soveltamisalaa, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuimien ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinten sekä komission ovat sitä johdonmukaisesti soveltaneet. Siltä osin kuin tällä päätöksellä ei muuteta kyseisellä alalla sovellettavia aineellisia oikeussääntöjä, sitä olisi sovellettava viipymättä. Joillakin tämän päätöksen säännöksillä kuitenkin muutetaan vallitsevaa tilannetta asettamalla lisävaatimuksia sen varmistamiseksi, että 86 artiklan 2 kohdassa määrättyjen edellytysten noudattamista voidaan valvoa tehokkaasti. Jotta jäsenvaltiot voivat toteuttaa tältä osin tarvittavat toimenpiteet, on aiheellista, että kyseisten erityissäännösten soveltaminen olisi aloitettava vasta vuoden pituisen määräajan kuluttua.
- (21) Joidenkin yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen vapauttaminen ennakkoilmoitusvelvollisuudesta ei estä jäsenvaltioita ilmoittamasta yksittäistä tukihanketta. Tällaiset ilmoitukset arvioidaan korvauksena julkisista palveluista myönnettävää valtiontukea koskevista yhteisön puiteissa⁽¹⁾ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
- (22) Tällä päätöksellä ei rajoiteta jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta 25 päivänä kesäkuuta 1980 annetun komission direktiivin 80/723/ETY⁽²⁾ säännösten soveltamista.
- (23) Tällä päätöksellä ei rajoiteta julkisia hankintoja koskevien yhteisön sääntöjen, yhteisön kilpailusääntöjen eikä etenkin perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan soveltamista.
- (24) Tällä päätöksellä ei rajoiteta yhteisön alakohtaiseen lainsäädäntöön sisältyvien julkisen palvelun velvoitetta koskevien tiukempien erityissäännösten soveltamista,

⁽¹⁾ EUVL C 297, 29.11.2005.

⁽²⁾ EYVL L 195, 29.7.1980, s. 35. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 2000/52/EY (EYVL L 193, 29.7.2000, s. 75).

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Kohde

Tässä päätöksessä vahvistetaan edellytykset, joiden täyttyessä tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuotaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävää valtiontukea on pidettävä yhteismarkkinoille soveltuvana ja tukena, joka vapautetaan perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa määrätystä ilmoitusvelvollisuudesta.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä päätöstä sovelletaan korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen, joka myönnetään yrityksille perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen yhteydessä ja joka kuuluu yhteen seuraavista luokista:

- a) korvaukset julkisista palveluista sellaisille yrityksille, joiden kaikkien toimintojen yhteenlaskettu keskimääräinen vuosiliikvaihto ennen veroja kahdelta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen toimeksiantamista edeltäneeltä tilikaudelta on alle 100 miljoonaa euroa ja joiden kyseisistä palveluista vuosittain saaman korvauksen määrä on alle 10 miljoonaa euroa;
- b) korvaukset julkisista palveluista sellaisille sairaaloille ja sosiaalisesta asuntotuotannosta vastaaville yrityksille, jotka harjoittavat asianomaisen jäsenvaltion yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi luokittelemia toimintoja;
- c) julkisista palveluista suoritettavat korvaukset, jotka liittyvät sellaisiin saaria palveleviin lento- ja meriliikenneyhteyksiin, joiden keskimääräinen vuosittainen matkustajamäärä kahdelta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen toimeksiantamista edeltäneeltä tilikaudelta on enintään 300 000 matkustajaa;
- d) korvaukset julkisista palveluista lentoasemille ja satamille silloin, kun keskimääräinen vuosittainen matkustajamäärä kahdelta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen toimeksiantamista edeltäneeltä tilikaudelta on lentoasemien tapauksessa enintään 1 000 000 matkustajaa ja satamien tapauksessa enintään 300 000 matkustajaa.

Edellä 1 kohdan a alakohdassa mainittu 30 miljoonan euron raja-arvo voidaan määrittää käyttämällä vuosikeskiarvoa, joka perustuu sopimuksen voimassaoloaikana tai viiden vuoden aikana myönnettyjen korvausten arvoon. Luottolaitoksiin on liikevaihtoon perustuvan 100 miljoonan euron raja-arvon sijasta sovellettava taseen loppusummaan perustuvaa 800 miljoonan euron raja-arvoa.

2. Lento- ja meriliikenteen alalla tätä päätöstä sovelletaan vain korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen, joka on myönnetty yrityksille perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen yhteydessä ja joka on soveltuvin osin asetuksen (ETY) N:o 2408/92 ja asetuksen (ETY) 3577/92 mukaista.

Tätä päätöstä ei sovelleta valtiontukeen, jotka myönnetään korvauksena julkisista palveluista sisämaanliikenteen alalla toimiville yrityksille.

3 artikla

Soveltuvuus ja poikkeus ilmoitusvelvollisuudesta

Korvauksena julkisista palveluista myönnettävä valtiontuki, joka täyttää tässä päätöksessä säädetty edellytykset, soveltuu yhteismarkkinoille ja on vapautettava perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa määrätystä ennakoilmoitusvelvollisuudesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta alakohtaiseen yhteisön lainsäädäntöön sisältyvien julkisen palvelun velvoitteita koskevien tiukempien säännösten soveltamista.

4 artikla

Toimeksi antaminen

Tämän päätöksen soveltamisen edellytyksenä on, että vastuu yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamisesta annetaan yritykselle yhdellä tai useammalla virallisella asiakirjalla, jonka muodon jokainen jäsenvaltio voi itse määrätä. Tällaisessa asiakirjassa tai tällaisissa asiakirjoissa on ilmoitettava erityisesti:

- a) julkisen palvelun velvoitteiden luonne ja kesto;
- b) kyseinen yritys ja kyseinen alue;
- c) yritykselle mahdollisesti myönnettyjen yksin- tai erityisoikeuksien luonne;
- d) korvauksen laskennassa, valvonnassa ja tarkistamisessa käytettävät parametrit;

- e) järjestelyt liiallisten korvausten välttämiseksi ja takaisin maksamiseksi.

5 artikla

Korvaukset

1. Korvauksen määrä ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi aiheutuvien kustannusten kattamiseksi, kun otetaan huomioon tähän liittyvät tulot ja kyseisten velvoitteiden täyttämiseksi mahdollisesti tarvittavalle omalle pääomalle saatava kohtuullinen tuotto. Korvaus on tosiasiallisesti käytettävä kyseisen yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamiseen sanotun kuitenkin rajoittamatta yrityksen oikeutta kohtuulliseen tuottoon.

Korvauksen määrän on sisällettävä kaikki edut, jotka valtio on myöntänyt tai jotka on myönnetty valtion varoista muodossa tai toisessa. Kohtuullisessa tuotossa on otettava huomioon kokonaan tai osittain tuottavuuden kasvu, jonka asianomaiset yritykset ovat saavuttaneet sovitussa rajoitetussa ajassa heikentämättä valtion kyseisen yrityksen tehtäväksi antamien palvelujen laatutasoa.

2. Kustannuksina on otettava huomioon kaikki yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Ne on laskettava yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti seuraavalla tavalla:

- a) jos kyseinen yritys harjoittaa toimintaa ainoastaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen alalla, yrityksen kaikki kustannukset voidaan ottaa huomioon;
- b) jos yritys harjoittaa myös toimintaa, joka ei liity yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviin palveluihin, huomioon on otettava ainoastaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen kustannukset;
- c) yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun kustannuksiksi voidaan katsoa kaikki kyseisen palvelun tuottamiseen liittyvät muuttuvat kustannukset, suhteutettu osuus yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvälle palvelulle ja muulle toiminnalle yhteisistä kiinteistä kustannuksista sekä kohtuullinen tuotto;
- d) investointeihin ja erityisesti infrastruktuuri-investointeihin liittyvät kustannukset voidaan ottaa huomioon, jos ne ovat välttämättömiä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamiselle.

3. Tuloina on otettava huomioon vähintään kaikki yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvästä palvelusta saadut tulot. Jos kyseisellä yrityksellä on yksin- tai erityisoikeuksia, joiden perusteella se tuottaa jotakin toista yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää palvelua, ja kyseisestä palvelusta saatava tuotto on suurempi kuin kohtuullinen tuotto, tai se hyötyy muista valtion myöntämistä eduista, nämä on laskettava mukaan sen tuloihin riippumatta siitä, miten ne luokitellaan sovellettaessa perustamissopimuksen 87 artiklaa. Kyseinen jäsenvaltio voi päättää, että muista toiminnoista kuin yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamisesta saatava tuotto on kokonaan tai osittain osoitettava yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun rahoittamiseen.

4. 'Kohtuullisella tuotolla' tarkoitetaan tässä päätöksessä omalle pääomalle saatavaa tuottoa, jossa on otettu huomioon riski, jonka valtion osallistuminen aiheuttaa yritykselle erityisesti silloin, kun valtio myöntää yritykselle yksin- tai erityisoikeuksia, tai vastaavasti tämän riskin puuttuminen. Tämä tuotto ei yleensä saa ylittää kullakin alalla viime vuosina saatua keskimääräistä tuottoa. Aloilla, joilla ei toimi muita yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottavaan yritykseen verrattavissa olevia yrityksiä, vertailukohdaksi voidaan ottaa muissa jäsenvaltioissa tai tarvittaessa muilla aloilla toimivia yrityksiä sillä edellytyksellä, että kunkin alan erityispiirteet otetaan huomioon. Jäsenvaltiot voivat kohtuullista tuottoa määrittäessään ottaa käyttöön kannustinperusteita, jotka voivat liittyä etenkin tuotetun palvelun laatuun ja tuotannon tehokkuuden kasvuun.

5. Kun yritys harjoittaa toimintaa sekä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen alalla että kyseisen alan ulkopuolella, sisäisessä kirjanpidossa on eriteltävä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen ja muiden palvelujen tuottamisesta syntyneet menot ja tulot sekä menojen ja tulojen kohdentamisessa käytettävät parametrit.

Mahdolliseen muuhun toimintaan kuin yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamiseen liittyviin kustannuksiin on sisällytettävä kaikki muuttuvat kustannukset, asianmukainen osuus yhteisistä kiinteistä kustannuksista sekä riittävä tuotto omalle pääomalle. Näiden kustannusten osalta ei myönnetä korvausta.

6 artikla

Liiallisten korvausten valvonta

Jäsenvaltioiden on tehtävä säännöllisiä tarkastuksia tai huolehdittava siitä, että tällaisia tarkastuksia tehdään, varmistaakseen, ettei yrityksille makseta 5 artiklan mukaisesti määritetyn määrän ylittäviä korvauksia.

Jäsenvaltioiden on vaadittava kyseisiä yrityksiä maksamaan takaisin kaikki niille mahdollisesti maksetut liialliset korvaukset, ja korvauksen laskentaparametrit on saatettava ajan tasalle tulevaisuutta varten. Jos liialliset korvaukset ovat enintään 10 prosenttia korvauksen vuotuisesta kokonaismäärästä, ne voidaan siirtää seuraavalle vuoden mittaiselle kaudelle ja vähentää kyseiseltä kaudelta maksettavan korvauksen määrästä.

Sosiaalisen asuntotuotannon alalla jäsenvaltioiden on tehtävä säännöllisiä yrityskohtaisia tarkastuksia tai huolehdittava siitä, että tällaisia tarkastuksia tehdään, varmistaakseen, ettei kyseiselle yritykselle makseta 5 artiklan mukaisesti määritetyn määrän ylittäviä korvauksia. Liialliset korvaukset voidaan siirtää seuraavalle kaudelle, jos ne ovat enintään 20 prosenttia korvauksen vuotuisesta kokonaismäärästä ja jos kyseinen yritys tuottaa vain yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja.

7 artikla

Tietojen asettaminen saataville

Jäsenvaltioiden on pidettävä vähintään kymmenen vuoden ajan saatavilla kaikki sellaiset tiedot, jotka tarvitaan sen selvittämiseksi, ovatko myönnetty korvaukset tämän päätöksen mukaisia.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tämän kirjallisesta pyynnöstä kaikki tiedot, jotka komissio katsoo tarvitsevänsä selvittääkseen, ovatko voimassa olevat korvausjärjestelmät tämän päätöksen mukaiset.

8 artikla

Kertomukset

Kunkin jäsenvaltion on kolmen vuoden välein toimitettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöönpanoa koskevat kertomukset, joissa kuvaillaan yksityiskohtaisesti soveltamisedellytyksiä kaikilla aloilla, sosiaalinen asuntotuotanto ja sairaalat mukaan luettuina.

Ensimmäinen kertomus on toimitettava 19 päivään joulukuuta 2008 mennessä.

9 artikla

Arviointi

Komissio toteuttaa 19 päivään joulukuuta 2009 mennessä vaikutusten arvioinnin tosiseikkojen ja erityisesti jäsenvaltioiden 8 artiklan mukaisesti toimittamien tietojen pohjalta toteuttamansa laajan kuulemiskierroksen perusteella.

Vaikutusten arvioinnin tulokset asetetaan Euroopan parlamentin, alueiden komitean, Euroopan talous- ja sosiaalikomitean sekä jäsenvaltioiden saataville.

10 artikla

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 2005.

Edellä 4 artiklan c, d ja e alakohtaa ja 6 artiklaa sovelletaan 29 päivästä marraskuuta 2006 alkaen.

11 artikla

Osoitus

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 28 päivänä marraskuuta 2005.

Komission puolesta

Neelie KROES

Komission jäsen